

Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma

Ajankohtaista

Anniina Salmela

erikoistutkija, ympäristöterveys

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

20.9.2024

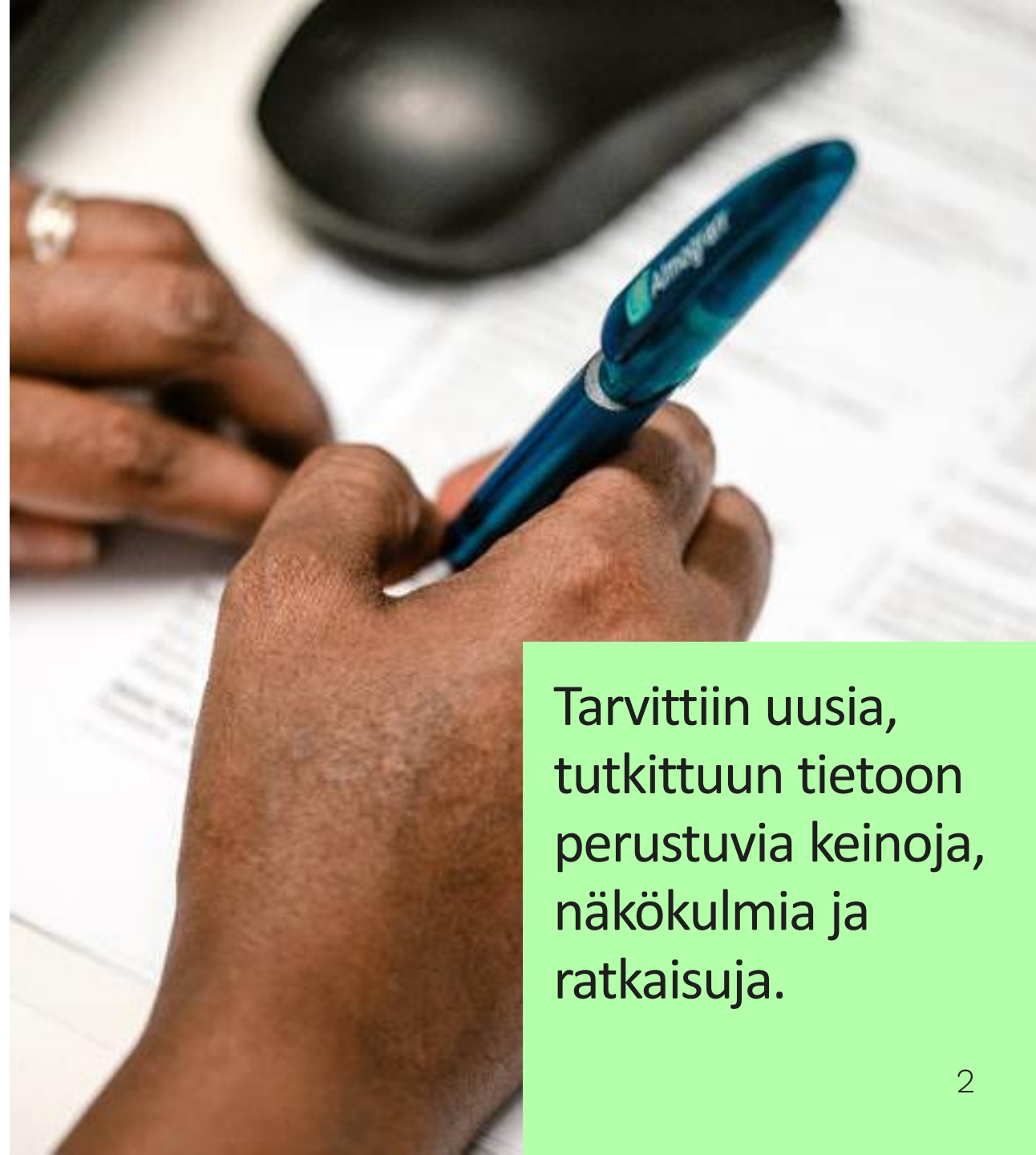

Viestimme

- Puhdas ja raikas sisäilma tukee toimintakykyä, terveyttä ja oppimista.
- Pelkkä haittatekijöiden puuttuminen sisäilmasta ei kuitenkaan riitä.
- Pääperiaate kaikessa toiminnassa on huolehtia turvallisesta elin- ja työympäristöstä.

20.9.2024

Tarvittiin uusia, tutkittuun tietoon perustuvia keinoja, näkökulmia ja ratkaisuja.

Yhteinen ohjelma – yhteinen tavoite

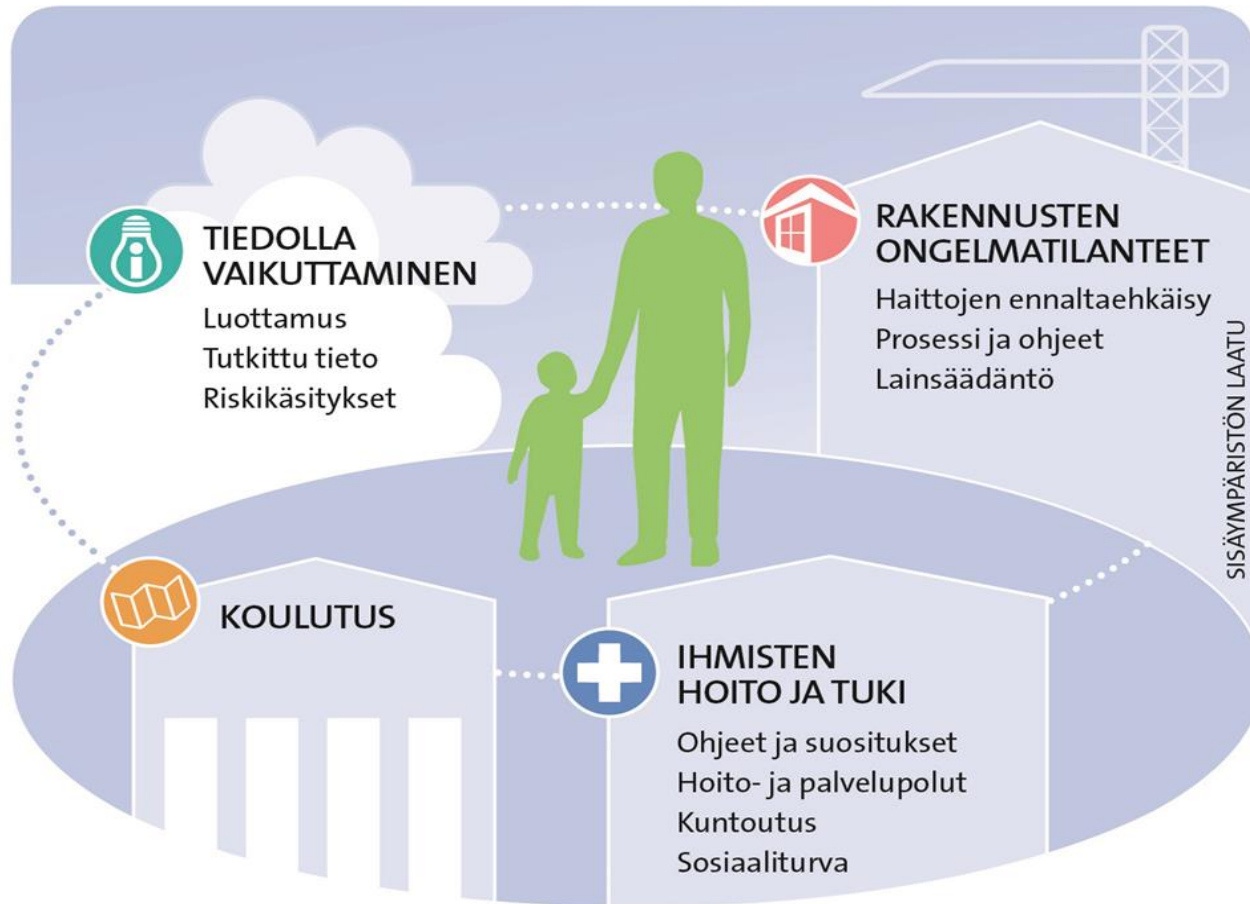
Vähentää sisäympäristöihin liittyviä terveydelle ja hyvinvoinnille aiheutuvia haittoja Suomessa

Työterveyslaitos

Ihminen keskiöön tavoitteiden saavuttamiseksi

- Laaja yhteistyö
 - ✓ Tutkimuslaitokset
 - ✓ Terveystieteiden tutkimuskeskukset
 - ✓ Potilasjärjestöt
 - ✓ Terveystilat sihteeristö ja verkosto
 - ✓ Viranomaiset
 - ✓ Ammattijärjestöt

• www.thl.fi/sisailmaohjelma

Terveet tilat ja sisäilmaohjelma

- Sisäilmaohjelma toimeenpanee hallituksen Terveet tilat 2028 -ohjelman terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskevat toimenpiteet, jotka kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriön vastuulle
- sekä tekee yhteistyötä Terveet tilat 2028 -ohjelman muiden toimenpidealueiden vastuutahojen kanssa, erityisesti rakentamisen prosessien vahvistamisessa, osaamisen kartoituksessa ja koulutuksessa, viestinnässä ja seurannassa.

Ohjelmassa 5 vuoden aikana tuotettua

> 3 000

Koulutettua terveydenhuollon ammattilaista

69

Artikkelia, selvitystä, tai katsausta

16

Suosituksia tai ohjeistusta

> 1 400

Osallistujaa ”Päivitä tietosi sisäilmasta”-sarjassa

7

Koulutuskokonaisuutta

> 200

Uutista ja somenostoa

5

videota

19

Blogia

Tutkitulla tiedolla näkyvyyttä ja vaikutusta

- Viestinnän suuntaamiseksi Kansallinen sisäilmakartoitus -väestökysely
- Aktiivinen viestintä ja keskustelu lukuisissa kanavissa:
 - Tiedotteet
 - Materiaalipankit, kuten UKKt ja ylläpidetyt verkkosivut
 - Esiintymiset, koulutukset
 - Verkostotilaisuudet
 - Tietoa suoraan kohderyhmille
 - SOME-nostot
 - Uutiskirjeet

20.9.2024

A screenshot of the Yle news website. The top navigation bar includes the 'yle' logo and links for 'Etusivu', 'Venäjän hyökkäys', 'Abitreenit', and 'Kisapätkinä'. The main content area features two news articles. The first article is titled 'Energiansäästö' and has a large headline: 'Moni tekee kotonaan nyt erilaisia energiansäästötoimia, mutta vääränlaisella säästämällä voi olla ikäviä terveysvaikutuksia'. The second article is under the 'Medi uutiset' section and is titled 'Puolihaihtuvien yhdisteiden riski suomalaisille kartoitettiin – Suurin altistaja on ravinto'. It includes a sub-headline '6.6.2023 19:00' and tags 'TUTKIMUS' and 'RAVITSEMUS'. The text below the headline reads: 'THL ja TTL selvittivät yhdessä, mitä tiedetään suomalaisten altistumisesta SVOC-yhdisteille – ja mitä se merkitsee terveydellemme.' and a link 'MUITA AIHEEN TUTKIMUS JUTTUJA'. The bottom of the screenshot shows a section header 'Kotimaa | Sisäilma' and another headline: 'THL:n asiantuntijaryhmä: ”Termille sisäilmasairaus ei ole lääketieteellisiä perusteita”'.

Rakennusten ongelmatilanteet

Rakennusten ongelmatilanteiden hallintaa on parannettu erityisesti kehittämällä

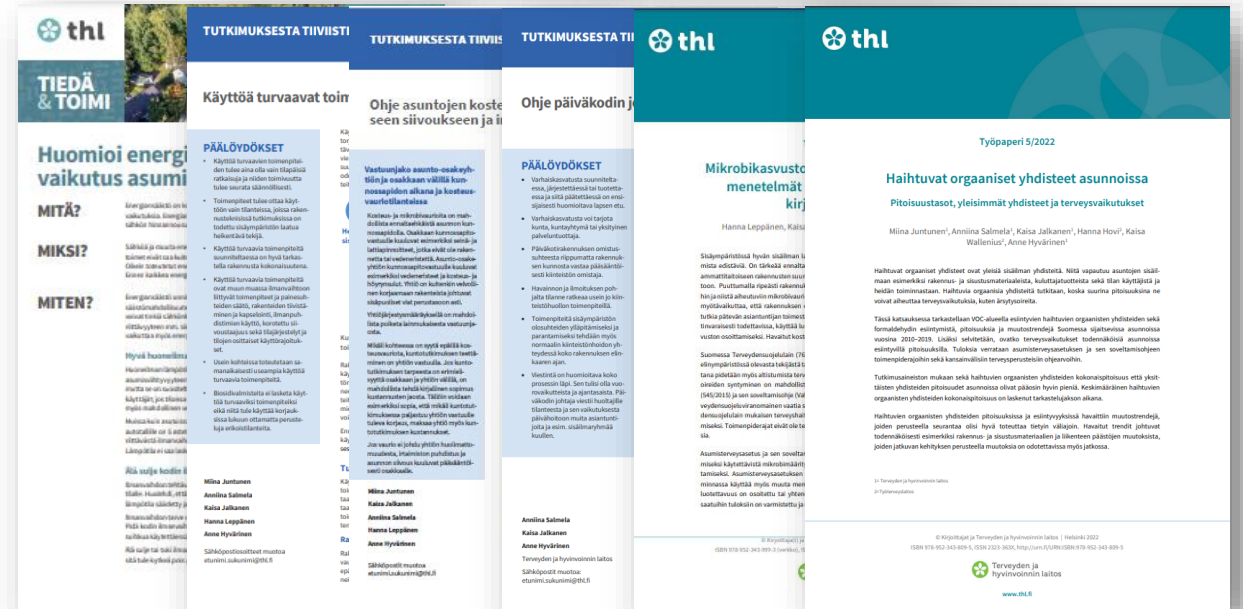
- Hallintaprosesseja ja viestintää osana sitä
- Terävöittämällä eri toimijoiden vastuita ja rooleja sekä
- Kehittämällä altistumisolosuhteiden ja terveydellisen merkityksen arviointia sisäilmatilanteissa.

20.9.2024

Kaisa Wallenius
Merja Korkalainen
Simo Porras
Hanna Hovi
Siri Holma
Sari Ahtinen
Jani Koponen
Kati Huttunen
Pamu Rantakokko

© THL/THL:n julkaisut ja julkaisut/THL Publications © THL/THL Publications

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
www.thl.fi

Ohjeita koulutyöhön sisäilmatilanteessa

- Kokoomaohje, joka sisältää mm. toimintamallin sisäilmaprosessiin sekä hyviä käytäntöjä oppilaan tukemiseen.
- Taustalla aiemmat ohjeet ja mm. kyselyt kuntien sisäilmaryhmille ja kouluterveydenhuoltoon sekä työpajoja.
- Jo olemassa olevilla työkaluilla voidaan auttaa oppilasta.

TUTKIMUKSESTA TIIVIISTI 33/2023 * thl *

Ohjeita koulutyöhön sisäilmatilanteessa

PÄÄLÖYDÖKSET

- Sisäilmatilanteessa tulee huomioida aina myös rakennuksen tekninen selvitysprosessi rakennuksen käyttäjien tuen rinnalla.
- Sisäilmatilanteita voidaan ennaltaehkäistä kiinteistöhoidon sekä strategisen kiinteistönpidon keinoin mutta myös esim. huolehtimalla, että tiloja käytetään oikein.
- Päätös väistötiloihin siirtymisestä tulee perustua rakennuksen tutkimuksesta nousseisiin havaintoihin ja niiden perusteella tehtyyn arvioon väistön tarpeesta. Väistötarvetta arvioitaessa otetaan huomioon myös rakennuksen käyttöturva- ja toimenpiteiden käytön soveltuvuus.
- Opiskeluhuollon toimijoilla, erityisesti kouluterveydenhuollolla, on hyvät valmiudet ja toimintatavat auttaa myös sisäilmasta häiritä kokvea oppilasta, kuten muitakin ongelmia kohtavia oppilaita.
- Yksittäisen oppilaan kohdalla tulee tarpeen mukaan koota yhteiset toimijat, joiden avulla oppilasta ja hänen perhettään voidaan sisäilmatilanteessa tukea, esimerkiksi monialainen asiantuntijaryhmä

Annina Salmela
THL

Kaisa Jalkanen
THL

Anne Hyvärinen
THL

etunimi.sukunimi@thl.fi

Sisäilmatilanteiden tunnistaminen, syiden löytäminen ja ongelmien asianmukainen hoitaminen vaativat monipuolista asiantuntemusta. Koulujen sisäilmatilanteiden parissa työskentelee joukko eri alojen ammattilaisia aina kiinteistön kunnosta vastaavista koulu- ja työterveyshuollon toimijoihin. Vaikka toimintamallit sisäilmatilanteiden hallintaan ottoon rakennuksissa ovat kehittyneet, ja ne tukevat osaltaan koulurakennusten terveellisyttä ja turvallisuutta, tarvitaan ohjeistusta erityisesti siitä, kuinka oppilaita voidaan tukea koulujen sisäilmatilanteissa (Kuvio 1).

Kuvio 1. Esimerkki polusta oppilaalle, joka kokee sisäympäristöön liittyviä häiritä koulurakennuksessa. Apua ja tukea saa muun muassa yksilökohtaisen opiskeluhuollon toimijoilta (Lähde: Kansallinen sisäilma ja terveys -ohjelma 2023).

Sisäilmatilanteiden ennaltaehkäisy

Ennakoiva kiinteistön kunnossapito on tärkeä osa rakennuskannan hallintaa. Painopisteenä koulujen sisäilmaan liittyvissä kysymyksissä tulisiikin olla akuuttien tilanteiden selvittäminen sijasta niiden ennaltaehkäisyssä normaalin kiinteistöhoidon sekä strategisen kiinteistönpidon keinoin. Käytännössä sisäilmatilanteita voidaan koulussa ehkäistä esimerkiksi seuraavin toimin:

- Tiloja tulee käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon ne on suunniteltu, eli esimerkiksi käytävä-, vintti- tai keilaritilat eivät ole opetustiloja. Tilaisissa tulee olla oikea oppilasmäärä tilaan ja sen ilmanvaihdon mitoituksen nähden. Oppilasmäärä ei tule kaavataa luokkahuoneissa ilman tilojen teknistä arviointia. Lisäksi oppilaita ja henkilökurta tulee perehdyttää rakennuksen oikeaan käyttöön.
- Koulun henkilöstön ja oppilaiden havainnot sisäympäristöstä ovat tärkeitä. Näitä ovat muun muassa sivottavuus ja sivouksen taso sekä olosuhteiden havainnointi esim. hajut ja tunkkaisuus, muutokset esim. seinäpinnoilla, kuten maalin haiseily ja kosteusjäleet.
- Kiinteistön omistajan toimet koulurakennuksessa ovat merkittävä tekijä hyvän sisäympäristön laadun takaamisessa. Tällaisia toimia ovat muun muassa kiinteistön hoito ja ylläpito, ilmanvaihdon ja rakennuksen katsastukset sekä riipä tarttumisen hallittuun puutteisiin sekä aktiivinen ja avoin viestintä, myös ennaltaehkäisevistä toiminista. Toimenpiteitä sisäympäristön olosuhteiden ylläpitämiseksi ja parantamiseksi

1

Ihmisten hoito ja tuki

- Tietoa sisäympäristössä oireileville ja haittaa kokeville
- Tuettu kuntoutuspoliklinikoiden käynnistämistä sisäympäristöissä oireileville potilaille, joiden työ- ja toimintakyky on vakavasti heikentynyt
- Verkkomateriaaleja oireiluun vaikuttavista tekijöistä ja hoitokeinoista sekä ohjeistuksia koskien toimintakyvyn palauttamista pitkittyneessä oireilussa
- Tuettu neuvontaa ja vertaistoimintaa
- Kannanotot ”sisäilmasairaus”-termin käytöstä ja erityispuhtaista tiloista ja niiden käyttöönotosta
- Työkyvyn tuen toimintamalli sisäilmatilanteeseen

Tussitaikurit

Koulutus

- Selvitykset lääkärien ja hoitajien koulutustarpeita sisäilmasta oireilevan potilaan hoidossa
- Sairaanhoidopiireittäin lääkäreille ja muille terveydenhuollon asiantuntijoille
- Verkossa Terveyskylä Pro, Videokirjasto ja Sisäilma työpaikalla
- Ammattikorkeakouluille terveydenhoitoalalle koulutuskokonaisuus
- Webinaarit, seminaarit ja verkkosivut

20.9.2024

Sisäilmaan liitetty
oireilu aikuisilla -

Miten tutkin, tuen ja hoidan?

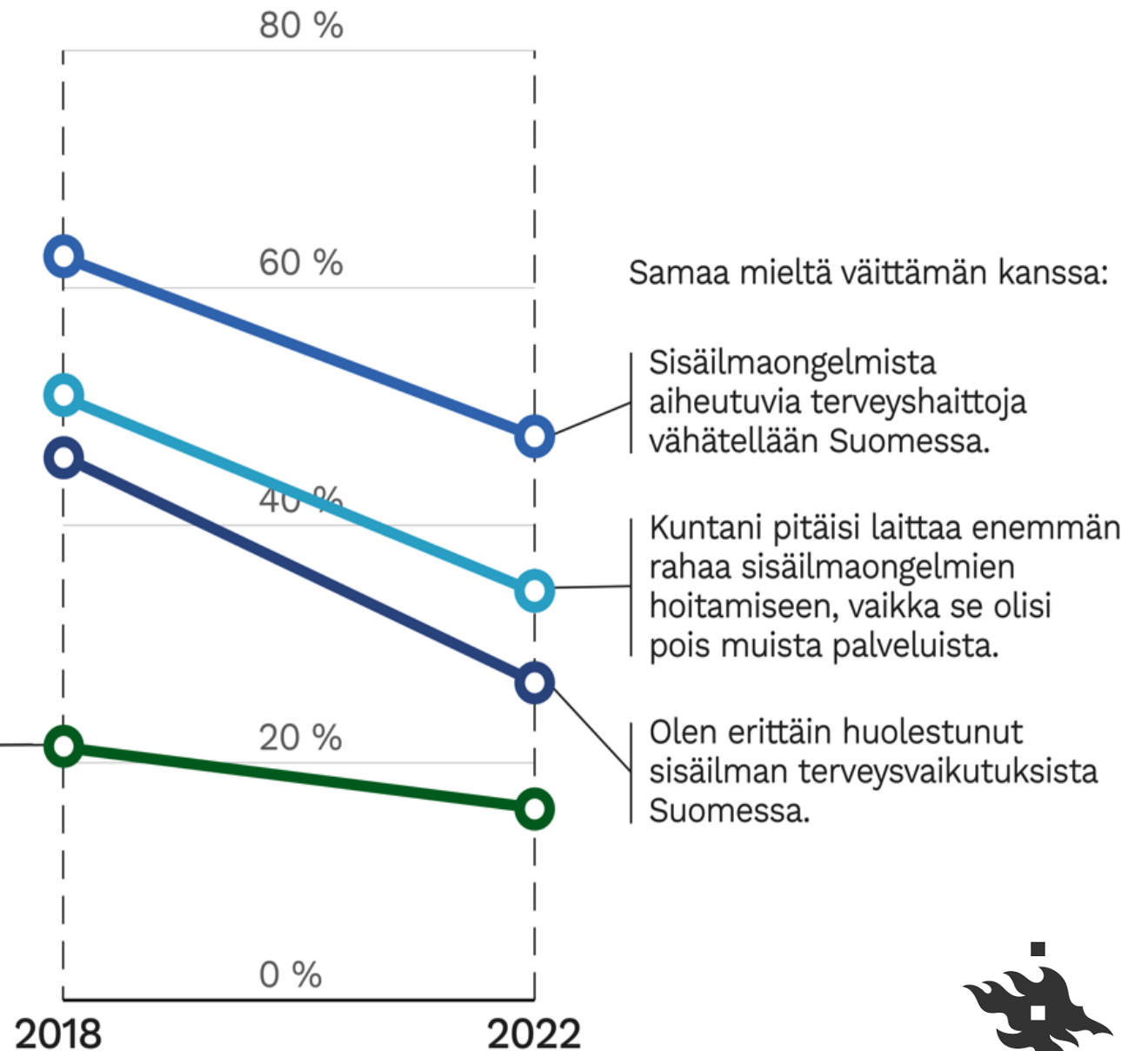
**Käy koko kurssi
tai poimi itsellesi
oleelliset asiat**

- ▶ Tietoa oireiluun liittyvistä tekijöistä
- ▶ Tukea potilaan kohtaamiseen
- ▶ Työkaluja työsi tueksi

'Huoli' vähentynyt voimakkaasti

Oireilu työpaikan
sisäilmaan liittyen

Tilanne vuonna 2019

- Edellinen laaja selvitys vuonna 2019 hankkeessa Sisäilma ja terveys: kehitys, nykytilanne, seuranta ja vertailu eri maiden sekä julkisen ja yksityisen sektorin välillä (SisäNyt).

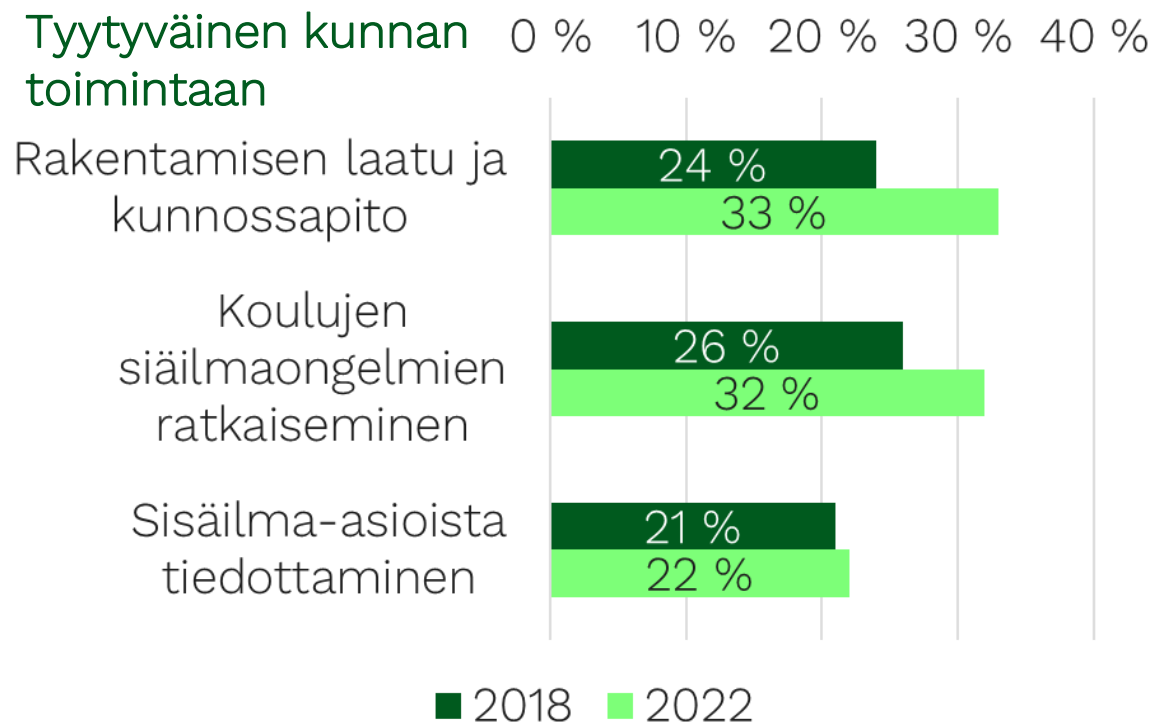
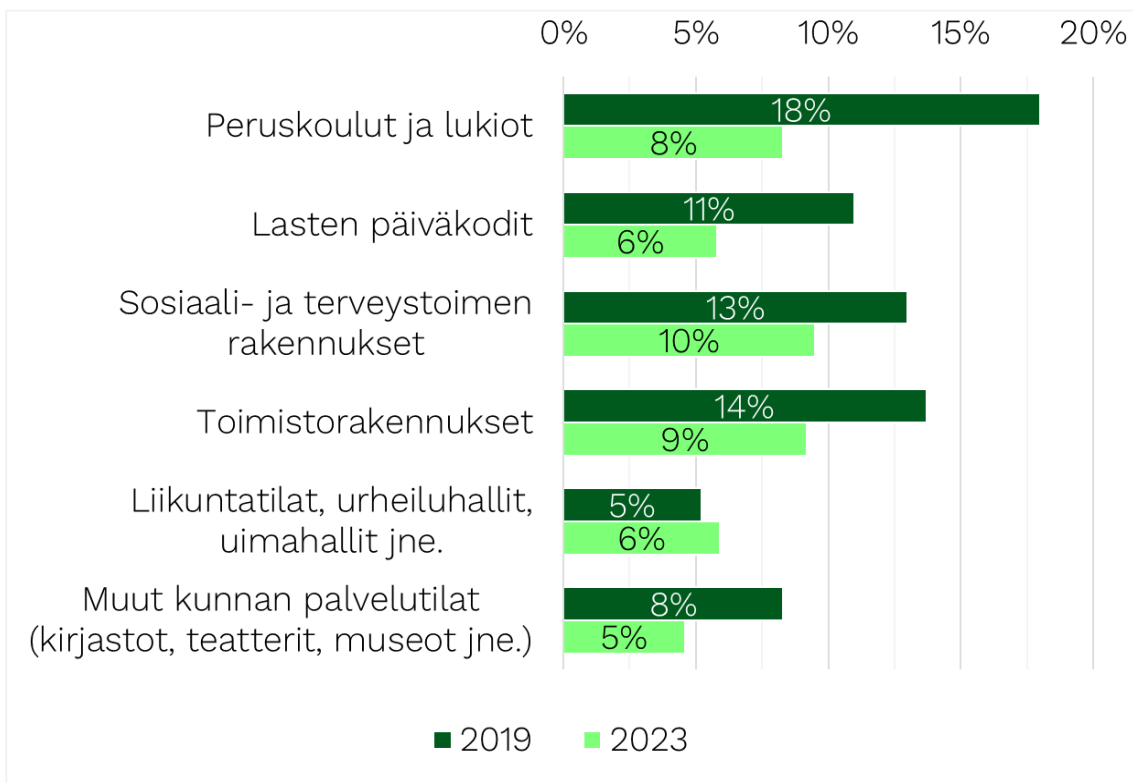
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-788-8>

20.9.2024

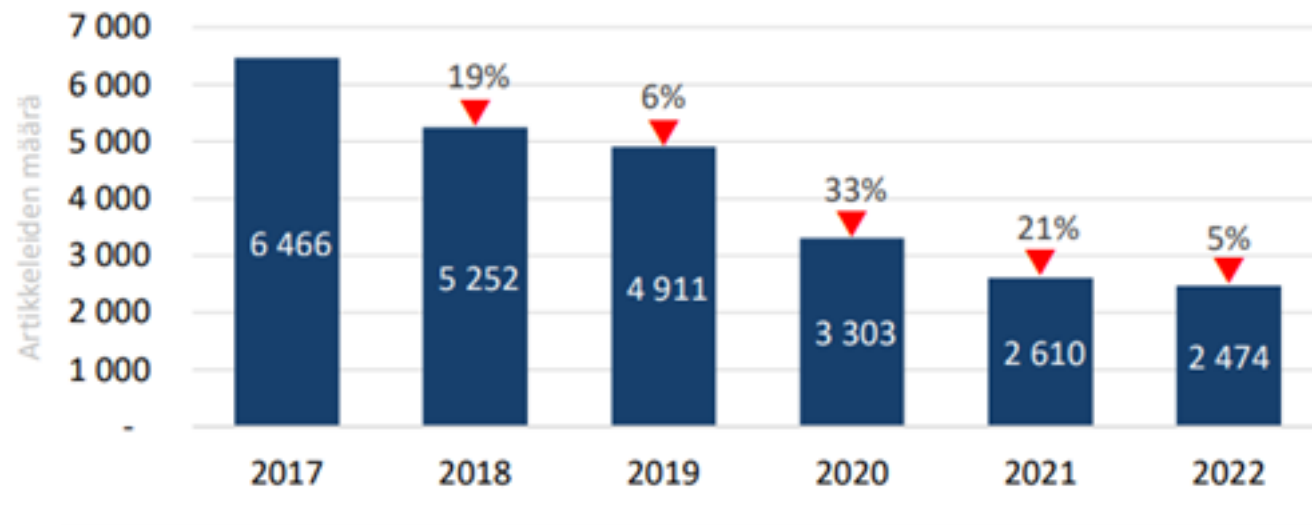
Sisäilmaongelmat kunnissa vähentyneet ja luottamus kasvanut

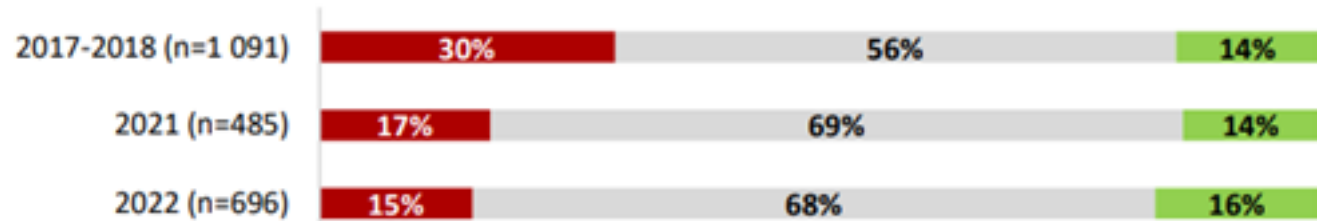
Lehdistön suhtautuminen muuttunut

- Todennäköisesti iso vaikutus väestön näkemyksiin
- Välittänyt eri tekijöiden vaikutusta

KAIKKI SISÄILMA-ARTIKKELIT | ARTIKKELIMÄÄRÄ | Kaikki maininnat

OTOS SISÄILMA-ARTIKKELEISTA | SÄVYN MUUTOS | Otos

(Meltwater 2023)

Ohjelman tuloksellisuus

- Lisääntynyt viestintä ja vuorovaikutus tutkitun tiedon pohjalta - riskikäsitteet muuttuneet
- Laaja-alainen yhteistyö
- Lisää selkeitä ohjeita niin kotitalouksille, julkisille toimijoille kuin yrityksille
- Koulutuksen ja osaamisen lisääminen terveydenhuollon toimijoista aina asiantuntijoihin ja kiinteistönomistajiin

20.9.2024

Mitä seuraavaksi?

- Olemassa olevan tiedon juurruttaminen
- Keinoja, painotuksia:
 - Sisäilmasta sisäympäristöön
 - Riskeistä hyvinvointiin
 - Ilmastonmuutos ja kestävyys
- Vuonna 2024, mm.
 - Melu kouluissa –yhteenvedo
 - Altistumisolosuhteen ja terveydellisen merkityksen arvioinnin käyttäjäkokemukset

20.9.2024

Lisätietoa:

thl.fi/sisailmaohjelma

anniina.salmela(at)thl.fi

Työterveyslaitos

